LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Ilman jokamiehenoikeuksia suomalaiset eivät olisi näin terveitä. **TOIMINNANJOHTAJA EKI KARLSSON, SUOMEN LATU**

Ratsastus risoo reviiristään tarkkoja

Jokamiehenoikeudet kiertueella -kampanja herätti suomalaiset ylistämään luontoaan ja puolustamaan reviiriään. Kaupallinen toiminta toisen maalla vaatii selvennyksiä.

Asiantuntija **Anne Rautiainen** Suomen Ladusta ja johtaja **Markku Tornberg** MTK:sta kiersivät syys–lokakuussa 20 tilaisuutta ympäri Suomen. Niissä keskusteltiin varsin värikkäästi jokamiehenoikeuksista.

Kiertueen antia summattiin tiistaina Helsingissä.

”Jokamiehenoikeudet nauttivat laajaa suosiota niin maanomistajien kuin muidenkin maankäyttäjien keskuudessa”, Tornberg kertoi.

Ympäristöministeriön viime syksynä toimittamaa kirjaa ”Jokamiehenoikeudet ja toiminen toisen maalla” hän kehui kulttuuriteoksi.

Tornberg kuitenkin vaati, että seuraava hallitus kirjaa ohjelmaansa tarpeen selvittää rajatapaukset.

”Missä menevät jokamiehenoikeuksien rajat, kun kyseessä on liiketoiminta, esimerkiksi ratsastus, kaupallinen marjastus tai järjestetty luontomatkailu?”

Yksityistiellä saa kävellä

Kiertueella kävi selväksi, että yksityisteiden käyttöoikeus on epäselvää.

Jokamiehenoikeudella yksityistiellä saa kulkea kävellen, polkupyörällä ja ratsain.

”Jokamiehenoikeuksia mennään usein hyödyntämään autolla”, Tornberg muistutti. Vaikka marjastus toisen metsässä on sallittua, maanomistaja voi rajoittaa tien käyttöä puomein.

Tornbergin mukaan metsien kiinteistövero, joka taloustaantuman aikaan nousee välillä keskusteluun, olisi uhka jokamiehenoikeuksille.

”Jos omistaja joutuu maksamaan veroa maastaan, ei sen antimet voi olla kaikkien hyödynnettävissä”, hän pohti.

Törppö tahraa maineen

”Törppö tukkii tieliittymän, kerää hillat raakana, sienestää toisen pihassa ja jättää rakennusjätteet metsään”, Rautiainen luettelee.

Törpöt täyttävät paikallislehtien palstat ja myrkyttävät jokamiehenoikeuksien maineen.

Rautiaisen mukaan useimmat keskusteluissa esille tulleet ongelmat eivät suoraan liity jokamiehen oikeuksiin, mutta ne mielletään niihin. Roskaaminen on laissa kielletty.

Lainsäädännön kiristys ei kuitenkaan auta piittaamattomuuteen.

”Ihminen toimii oikein, kun luontosuhde on kunnossa. Kun luontoa kunnioitetaan, maanomistajakaan ei kärsi.”

Pääkaupunkiseudun partiolaisten toiminnanjohtajan **Tapani Tulkin** mielestä törpöt saavat kohtuuttoman paljon julkisuutta, kun valtaosa luonnossa liikkujista käyttäytyy siivosti.

Ainutlaatuinen tapa

Kiertueen päätösseminaarin teesien mukaan jokamiehenoikeudet edistävät niin terveyttä, ympäristötietoisuutta kuin yhteisöllisyyttä.

Suomen Ladun toiminnanjohtaja **Eki Karlsson** ehdotti, että jokamiehenoikeudet maailmanlaajuisesti harvinaisena asiana lisättäisiin Unescon aineettoman perinnön listalle.

”Ilman jokamiehenoikeuksia suomalaiset eivät olisi näin terveitä.”

Karlssonin mukaan metsäteollisuudenkin kannattaisi hyödyntää jokamiehenoikeuksien tuoma maine.

”Siellä missä puutuotteet kasvavat, kansa virkistyy.”

SUVI NIEMI

Jos ratsastus aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa tai vahinkoa puustolle tai tiestölle, siitä tulee sopia maanomistajan kanssa.

MARKKU VUORIKARI

Yrittäjä, tällaista alekampanjaa et ole ennen nähnyt!

Tänään 4.12. klo 9 lähtien yritysverkkokaupassamme taotaan alennuksia 100 %:sta lähtien. Tarjoamme Sopiva Yrityksille tai Liikkuva Netti -liittymän tilaajille **Huawei E5776 -modeemin, Samsung Xcover 271 -puhelimen tai Samsung Galaxy Trend -älypuhelimen alkaen –100 %, –90 %, –80 %…** Siis mitä nopeampi olet, sitä paremman alennuksen saat!

Uskomattomat tarjoukset hyödynnät vain netissä:

www.sonera.fi/jouluale

Vain yritysasiakkaille. Tarjous voimassa 4.–23.12.2013 asti tai niin kauan kuin laitteita riittää. Enintään 5 tarjouslaitetta/yritys.

Sonera

Marraskuu oli etelässä harvinaisen lämmin

Ilmatieteen laitoksen mukaan marraskuu oli lauha ja sateinen. Maan eteläosassa ja länsirannikolla kuukauden keskilämpötila oli jopa harvinaisen korkea.

Marraskuun keskilämpötila vaihteli maan lounaisimman osan vajaasta 5 asteesta Luoteis-Lapin vajaaseen -7 asteeseen.

Maan eteläosassa ja länsirannikolla kuukauden keskilämpötila oli jopa harvinaisen korkea eli se toistuu keskimäärin kerran kymmenessä vuodessa.

Viimeisen 50 vuoden aikana lämpimimmät marraskuut ovat sattuneet vuosina 2000, 2005 ja 2011.

Kuukauden korkein lämpötila, 11,1 astetta, mitattiin Jomalassa Ahvenanmaalla 16. päivä marraskuuta ja alin lämpötila, -28,6 astetta Muoniossa 30.11.

Maan keskiosassa harvinaisen sateista

Suurimmassa osassa maata oli tavanomaista sateisempaa, mutta maan keskiosassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa oli jopa harvinaisen sateista.

Kuukauden sademäärä vaihteli etelärannikon runsaasta 100 millimetristä Koillis-Lapin vajaaseen 30 millimetriin. Ainoastaan osassa Lappia sademäärä jäi tavanomaista niukemmaksi.

Ilmatieteen laitoksen havaintoasemista runsaimmin satoi Virolahden Koivuniemessä, jossa sadetta kertyi 137 millimetriä. Vähiten eli 13 millimetriä satoi Inarin Kirakkajärvellä.

Marraskuun lopussa oli lunta Etelä-Karjalasta Pohjanmaan rannikolle ulottuvan vyöhykkeen pohjoispuolella. Lumipeitteinen alue oli tavanomaista suppeampi, sillä keskimäärin marraskuun lopussa lumipeite kattaa koko maan lounaissaaristoa ja Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Paksuimmat nietokset olivat Käsivarren Lapissa, ja Enontekiön Kilpisjärvellä lunta oli jopa 83 senttiä, joka lähentelee marraskuun lumensyvyysennätystä.

Myrskypäiviä oli merialueilla kuukauden aikana kuusi. Laaja-alaisin myrsky oli 17. päivänä sattunut Eino-myrsky, joka koetteli erityisesti maan keski- ja itäosaa.

Myös nyt heti joulukuun alussa sattui Eino-myrskyn kaltainen laaja-alainen myrsky, joka koetteli maan etelä- ja keskiosaa.

Syksy tavanomaista lämpimämpi

Pitkäaikaiseen keskiarvoon verrattuna syksy eli syys-marraskuu oli koko maassa tavanomaista lämpimämpi.

Syksyn keskilämpötila oli korkein maan lounaisimmassa osassa, jossa se oli noin 8 astetta.

Kylmintä oli Luoteis-Lapissa, jossa keskilämpötila jäi hieman nollan alapuolelle. 2000-luvulla tätä lämpimämpi syksy on koettu vuosina 2000, 2005, 2006 ja 2011.

Terminen syksy alkoi koko maassa syyskuun 20. päivän tienoilla, mikä on Lapissa kuukauden verran tavanomaista myöhemmin. Maan eteläosassa terminen syksy alkoi lähellä tavanomaisia päiviä.

Terminen talvi alkoi Lapissa tavanomaiseen aikaan lokakuun puolivälissä.

Maan keskiosassa terminen talvi alkoi marraskuun lopussa, mikä on tavanomaista myöhemmin.

Syksyn sademäärä oli suurin maan itäosassa, jossa satoi paikoin lähes 250 millimetriä. Tavanomaista vähemmän satoi maan läntisimmässä osassa ja Käsivartta lukuun ottamatta Lapissa.

MT

AJANKOHTAISTA LUONNOSSA

ESKO INBERG

Koskikaran tunnistaa helposti valkoisesta kauluksesta.

Virtaavien vesien talvehtija

Talven edetessä pohjoisen joet jäätyvät ja koskikarat muuttavat etelään. Pieni varpuslintu on sukunsa ainoa, joka hankkii ravintonsa vedestä ja viihtyy siksi kirkasvetisten jokien ja purojen varsilla.

Etelä-Suomessa talveaan viettävät koskikarat ovat kotoisin Norjasta, kun taas Suomen pesimäkanta talvehtii pääsääntöisesti Venäjällä.

Koskikaran löytää talvella virtaavien vesien ääreltä. Pakkanen hyytää joet ja purot kapeiksi uomiksi, jolloin virtapaikkojen reunoille saattaa kokoontua useitakin lintuja.

Koskikara saalistaa näköaistinsa avulla. Se sukeltaa pelottomasti hyiseen veteen etsien hyönteisiä ja toisinaan myös pieniä kaloja.

Koskikaran höyhenpuku on tumman ruskea, läheltä katsottuna siinä on vaaleampia täpliä. Kaukaa lintu näyttää lähes mustalta. Puvun valkoinen kaulus heijastaa valoa ja helpottaa ravinnon etsintää vedessä. Koskikara on taitava uimari. Se voi sukeltaa jopa kuuden metrin syvyyteen ja viipyä veden alla viisitoista sekuntia.

Kosken pauhun yli voi kuulla koskikaran laulun. Se on rytmikäs ja kuulostaa siltä, ettei kahta samanlaista säettä ole. Lintu keinuttaa itseään, tanssahtelee suorastaan hyppiessään kiveltä toiselle.

Koskikara on eloisa lintu, jonka puuhia on hauska seurata. Välillä se pulahtaa veteen, nousee rannalle saalis nokassaan, lehahtaa lentoon kadoten hetkeksi ja ilmestyy taas näköpiiriin. Koskikaran löytää helposti joen tai puron sulapaikoilta.

Lintu ei pelkää pakkasta, mutta sitä seuraamaan tulleen tarkkailijan on syytä varautua talven hyytävään viimaan.

SARI KANTINKOSKI

Kirjoittaja kertoo ajankohtaisista luontoasioista noin kahden viikon välein.